

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2026884_RegNr_e2A-1229-896/2021

<http://www.infolex.lt/tp/2026884>

Civilinė byla Nr. e2A-1229-896/2021

Teisminio proceso Nr. 2-06-3-02419-2020-1

Procesinio sprendimo kategorijos: 2.3.4.4.3; 2.3.5.2.1

(S)

Kauno apygardos teismas

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. rugsėjo 23 d.

Kaunas

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimos Kriaučiūnaitės, Izoldos Nėnienės ir Tomo Romeikos (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės L. S. apeliacinį skundą dėl Kauno apylinkės teismo 2021 m. kovo 23 d. sprendimo civilinėje byloje Nr. e2-3234-490/2021 pagal ieškovės L. S. ieškinį atsakovui M. E. dėl nepilnamečių vaikų gyvenamosios vietos nustatymo, išlaikymo nepilnamečiams vaikams priteisimo, ir atsakovo M. E. priešieškinį **dėl nepilnamečių vaikų gyvenamosios vietos, bendravimo tvarkos su nepilnamečiais vaikais nustatymo bei išlaikymo priteisimo, institucija, teikianti išvadą byloje**

– Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Kauno apskrities bei Tauragės apskrities vaiko teisių apsaugos skyriai.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. ieškovė L. S. kreipėsi į teismą su ieškiniu, prašydama priteisti iš atsakovo nepilnamečiams vaikams E. E., gimusiam (duomenys neskelbtini), ir S. E., gimusiam (duomenys neskelbtini), materialinį išlaikymą po 300 Eur kiekvienam vaikui kas mėnesį nuo kreipimosi į teismą dienos iki vaikų pilnametystės, mokant iki 10-tos einamojo mėnesio dienos, pervedant į ieškovės sąskaitą; priteisti iš atsakovo bylinėjimosi išlaidas.

2. Atsakovas M. E. priešieškiniu prašė: 1) nustatyti nepilnamečių vaikų E. E., gimusio (duomenys neskelbtini), ir S. E., gimusio (duomenys neskelbtini), gyvenamąją vietą su ieškove; 2) nustatyti atsakovo ir nepilnamečių vaikų E. E., gimusio (duomenys neskelbtini), ir S. E., gimusio (duomenys neskelbtini), bendravimo tvarką: nustatyti, kad atsakovas su nepilnamečiais vaikais E. E. ir S. E. bendrauja:

- kas antrą savaitgalį, pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos arba ikimokyklinio/mokyklinio ugdymo įstaigos penktadienį iki 17 val., ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekmadienį nuo 18 val. iki 20 val.;

- lyginiais kalendoriniais metais per šv. Kūčias, šv. Kalėdas, atsakovo gimtadienį ir N. M., pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos gruodžio 24 d. iki 17 val. ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekančių metų sausio 1 d. nuo 18 val. iki 20 val.;

- nelyginiais kalendoriniais metais per šv. Velykas, pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos arba ikimokyklinio/mokyklinio ugdymo įstaigos penktadienį prieš šv. Velykas iki 17 val. ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekmadienį nuo 18 val. iki 20 val.;

- per Tėvo dieną, pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos arba ikimokyklinio/mokyklinio ugdymo įstaigos penktadienį iki 17 val., ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekmadienį nuo 18 val. iki 20 val.;

- per vasaros atostogas dvi savaites, prieš mėnesį suderinus su ieškove vaikų pasiėmimo ir grąžinimo laiką;

- atsakovas turi teisę bendrauti su vaikais telefonu ar kitomis telekomunikacijos priemonėmis darbo dienomis nuo 17 val. iki 19 val., sekmadienį ir šeštadienį nuo 10 val. iki 12 val.;

3) priteisti iš atsakovo išlaikymą nepilnamečiams vaikams E. E., gimusiam (duomenys neskelbtini), ir S. E., gimusiam (duomenys neskelbtini), po 220 Eur kiekvienam vaikui kas mėnesį nuo teismo sprendimo priėmimo dienos iki vaikų pilnametystės, pavedant šias lėšas uzufukto teise

tvarkyti nepilnamečio vaiko įstatyminiam atstovui – ieškovei; priteisti iš ieškovės atsakovo patirtas bylinėjimosi išlaidas.

II. Pirmosios instancijos teismo sprendimo esmė

3. Kauno apylinkės teismas 2021 m. kovo 23 d. sprendimu ieškinį ir priešieškinį tenkino iš dalies, nustatė nepilnamečių vaikų S. E., gimusio (duomenys neskelbtini), ir E. E. gimusio (duomenys neskelbtini), gyvenamąją vietą kartu su jų mama L. S., priteisė iš atsakovo M. E. jo nepilnamečiams sūnums S. E., gimusiam (duomenys neskelbtini), ir E. E., gimusiam (duomenys neskelbtini), išlaikymą periodinėmis išmokomis po 220 Eur kiekvienam vaikui kas mėnesį mokamomis periodinėmis išmokomis nuo kreipimosi į teismą dienos (2020 m. balandžio 6 d.) iki vaikų pilnametystės, išlaikymo sumą indeksuojant kasmet Vyriausybės nustatyta tvarka, atsižvelgiant į infliaciją; nepilnamečiams S. E., gimusiam (duomenys neskelbtini), E. E., gimusiam (duomenys neskelbtini), priteistų išlaikymo lėšų tvarkytoju uzufukto teise paskyrė jų mamą, ieškovę L. S.; nustatė atsakovo M. E. ir nepilnamečio vaiko E. E., gim. (duomenys neskelbtini), bendravimo tvarką pereinamuoju laikotarpiu iki tol, kol E. E. sukaks dveji metai: atsakovas su E. E. bendrauja be nakvynių, neatskiriant vaiko nuo mamos: kas antrą savaitgalį atsakovas pasiima sūnų E. E. iš jo gyvenamosios vietos penktadienį 16–17 val. ir bendrauja iki tos pačios dienos 19 val. Tuo pačiu metu bendrauja ir su vyresniuoju sūnumi S. E.. Esant poreikiui, atsakovas su vaikais gali bendrauti ieškovės namuose. Tuo atveju, jeigu bendravimo savaitgalis išeina per Motinos dieną ar ieškovės gimimo dieną, toks bendravimo savaitgalis yra kompensuojamas sekančiu savaitgaliu. Nustatė atsakovo ir nepilnamečių vaikų S. E., gimusio (duomenys neskelbtini), ir E. E., gimusio (duomenys neskelbtini), šiam nuo 2021 m. (duomenys neskelbtini), bendravimo tvarką: nustatė, kad atsakovas su nepilnamečiais vaikais E. E. ir S. E. bendrauja:

- kas antrą savaitgalį, pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos arba ikimokyklinio/mokyklinio ugdymo įstaigos penktadienį iki 17 val., ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekmadienį nuo 18 val. iki 19 val.;

- lyginiais kalendoriniais metais per šv. Kūčias, šv. Kalėdas, atsakovo gimtadienį ir N. M., pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos gruodžio 24 d. iki 17 val. ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekančių metų sausio 1 d. nuo 18 val. iki 19 val.;

- nelyginiais kalendoriniais metais per šv. Velykas, pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos arba ikimokyklinio/mokyklinio ugdymo įstaigos penktadienį prieš šv. Velykas iki 17 val. ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekmadienį nuo 18 val. iki 19 val.;

- per Tėvo dieną, pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos arba ikimokyklinio/mokyklinio ugdymo įstaigos penktadienį iki 17 val., ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekmadienį nuo 18 val. iki 19 val.;

- per vasaros atostogas dvi savaites, prieš mėnesį suderinus su ieškove vaikų pasiėmimo ir grąžinimo laiką;

- atsakovas turi teisę bendrauti su vaikais telefonu ar kitomis telekomunikacijos priemonėmis darbo dienomis nuo 17 val. iki 19 val., sekmadienį ir šeštadienį nuo 10 val. iki 12 val.

Teismas priteisė iš ieškovės L. S. atsakovui M. E. 281,67 Eur bylinėjimosi išlaidas, priteisė iš ieškovės L. S. valstybei 3,81 Eur išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, priteisė iš atsakovo M. E. valstybei 10,84 Eur išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, ir 119 Eur žyminį mokestį.

4. Teismas nustatė, kad ieškovė ir atsakovas (duomenys neskelbtini) susilaukė sūnaus S. E., o (duomenys neskelbtini) – sūnaus E. E.. Ieškovės ir šalių sūnų S. E. ir E. E. gyvenamoji vieta deklaruota (duomenys neskelbtini), jie gyvena nuomojamame bute (duomenys neskelbtini), atsakovo gyvenamoji vieta deklaruota (duomenys neskelbtini). Ieškovė Lietuvoje nekilnojamojo turto, registruotų transporto priemonių neturi. Atsakovas turi transporto priemonę „Toyota Avensis“, Lietuvoje registruoto nekilnojamojo turto neturi. Ieškovė dirba UAB „duomenys neskelbtini“, jos vidutinis darbo užmokestis neatskaičius mokesčių – 1 011 Eur. Atsakovas dirba AB „duomenys neskelbtini“, jo vidutinis darbo užmokestis – 1 242,49 Eur. Ieškovės nurodomi nepilnamečių vaikų poreikiai mėnesiui sudaro apie 1 200 Eur. Šalių sūnūs lanko (duomenys neskelbtini) vaikų lopšelių-darželių „duomenys neskelbtini“, mėnesinė įmoka už ugdymo įstaigą – apie 50 Eur vaikui, įmokas moka ieškovė.

5. Teismas sutiko su atsakovo argumentais, kad dalis ieškovės nurodytų lėšų yra šiek tiek išdidintos, pvz. lėšos ugdymui, žaislams, rūbams ir avalynei. Ieškovė įrodymų, jog patiria būtent tokio dydžio išlaidas (ugdymui – po 50 Eur, žaislams – po 50 Eur, rūbams, avalynei – po 70–100 Eur) teismui nepateikė, be to teismas atsižvelgė į vaikų amžių ir į tai, kad jie yra vienos lyties, todėl šias ieškovės nurodytas išlaidas sumažino. Teismas, įvertinęs pateiktus ieškovės paskaičiavimus vaikų poreikiams tenkinti, padarė išvadą, kad ji patiria apie 500 Eur mėnesiui kiekvieno vaiko išlaikymo išlaidas. Atsižvelgęs į nustatytas bei įvertintas aplinkybes, vaikų amžių, teismas sprendė, kad išlaidos vaikų poreikiams patenkinti po 510 Eur mėnesiui yra pakankamos ir protingos.

6. Teismas, atsižvelgęs į tai, kad abu vaikų tėvai yra sveiki, darbingi, kad atsakovas patiria papildomas išlaidas kelionėms tikslu bendrauti su vaikais, nes gyvena (duomenys neskelbtini), o ieškovė – (duomenys neskelbtini), sprendė, kad tėvai prie vaikų išlaikymo turėtų prisidėti po lygiai. Įvertinęs, kad išlaikymo dydis mažintinas išmokos vaikui dydžiu (70 Eur), teismas iš atsakovo priteisė išlaikymą nepilnamečiams sūnams po 220 Eur $((510-70)/2)$ kas mėnesį mokamomis periodinėmis išmokomis nuo ieškinio pateikimo teisme dienos (2020 m. balandžio 6 d.) iki sūnų pilnametystės.

7. Teismas nustatė, kad šalys pateikia visiškai priešingas nuomones dėl nustatytinos bendravimo su vaikais tvarkos, visiškai skirtingai vertindamos, kokia vaikų bendravimo su skyriumi nuo vaikų gyvenančiu tėvu geriausiai atitiktų vaikų interesus. Ieškovė, prašydama minimalesnio vaikų bendravimo su atsakovu, prašė nustatyti ilgus pereinamuosius laikotarpius (iki sukaks septyneri metai sūnui S. (trejų metų) ir iki sukaks treji metai sūnui E. (pusantrų metų)), motyvuodama, kad sūnų E. ji ketina maitinti savo pienu iki trejų metų, bei tuo, kad kelionė automobiliu pas atsakovą vargina vaikus, tačiau nepateikė jokių tai patvirtinančių objektyvių duomenų. Atsakovas prašė nustatyti maksimalią bendravimo tvarką su vaikais be pereinamųjų laikotarpių.

8. Teismas, išanalizavęs abiejų šalių prašomą nustatyti bendravimo su vaikais tvarką, nustatė, kad tenkinti visa apimtimi vienos iš šalių pasiūlytos bendravimo su nepilnamečiais vaikais tvarkos

atsižvelgiant išimtinai į vaikų interesus nėra galimybės, todėl teismas, išklauses šalių paaiškinimų, ex officio nustatė bendravimo tvarką atsižvelgęs tiek į ieškovės atsiliepime nurodytą tvarką, tiek ir į atsakovo 2021 m. sausio 6 d. pareiškimą dėl bendravimo tvarkos su nepilnamečiais vaikais nustatymo. Teismas, ištyręs byloje esančius įrodymus dėl M. E. šeimos aplinkos sąlygų, nenustatė duomenų, kad maksimalus tėvo ir vaikų bendravimas kenktų nepilnamečių S. E. ir E. E. interesams. Teismo vertinimu, byloje nėra paneigta aplinkybė, kad ieškovė sūnų E. E. maitina savo pienu, todėl bendravimo tvarkoje su E. E. nustatytinas pereinamasis laikotarpis. Ieškovės prašomas pereinamasis laikotarpis iki E. sukaks treji metai, teismo nuomone, yra per ilgas ir pažeidžiantis vaiko interesus maksimaliai bendrauti su tėvu. Ieškovė nepateikė įrodymų, kad kelionė pas tėvą kenkia E. E. interesams. Taip pat nepakankama ir abejotina ieškovės teismo posėdyje nurodyta priežastis, kodėl sūnus E. iki jam sukaks treji metai negali nakvoti pas atsakovą: neva, ji pati taip pieno iš krūties negalinti nusitraukti, kaip tai padaro maitinamas krūtimi vaikas. Kitų pagrįstų priežasčių dėl ilgo pereinamojo laikotarpio būtinumo ieškovė nenurodė.

III. Apeliacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

9. Apeliaciniu skundu ieškovė L. S., atstovaujama advokatės Lauros Daumantaitės, prašo Kauno apylinkės teismo 2021 m. kovo 23 sprendimo dalį dėl išlaikymo priteisimo ir bendravimo tvarkos nustatymo panaikinti ir priimti naują sprendimą – ieškovės L. S. ieškinį dalyje dėl bendravimo tvarkos nustatymo ir išlaikymo priteisimo tenkinti:

- priteisti iš atsakovo M. E. jo nepilnamečiams sūnams S. E., gimusiam (duomenys neskelbtini), ir E. E., gimusiam (duomenys neskelbtini), išlaikymą periodinėmis išmokomis po 300 Eur kiekvienam vaikui kas mėnesį mokamomis periodinėmis išmokomis nuo kreipimosi į teismą dienos (2020 m. balandžio 6 d.) iki vaikų pilnametystės, išlaikymo sumą indeksuojant kasmet Vyriausybės nustatyta tvarka, atsižvelgiant į infliaciją, priteistų išlaikymo lėšų tvarkytoju uzufukto teise paskiriant jų mamą, ieškovę L. S., nustatyti sekančią bendravimo tvarką:

1) iki tol, kol E. E. sukaks 3-eji metai, atsakovas su E. E. bendrauja be nakvynių, neatskiriant vaiko nuo mamos: trečiąjį mėnesio savaitgalį atsakovas pasiima sūnų E. E. iš jo gyvenamosios vietos šeštadienį 8–9 val. ir bendrauja iki tos pačios dienos 19 val. Tuo pačiu metu bendrauja ir su vyresniuoju sūnumi S. E.. Esant poreikiui, atsakovas su vaikais gali bendrauti ieškovės namuose. Tuo atveju, jeigu bendravimo savaitgalis išeina per Motinos dieną ar ieškovės gimimo dieną, toks bendravimo savaitgalis yra kompensuojamas sekančiu savaitgaliu;

2) iki tol, kol S. E. sukaks 7-eri metai, atsakovas su S. E. bendrauja:

- pirmąjį mėnesio savaitgalį atsakovas pasiima sūnų S. E. iš jo gyvenamosios vietos ir/arba ikimokyklinio/mokyklinio ugdymo įstaigos 17–18 val., ir grąžina į vaiko gyvenamąją vietą sekmadienį iki 17 val. Trečiąjį mėnesio savaitgalį atsakovas pasiima sūnų S. E. iš jo gyvenamosios vietos šeštadienį 8–9 val. ir bendrauja iki tos pačios dienos 19 val. Tuo pačiu metu bendrauja ir su jaunesniuoju sūnumi E. E.. Tuo atveju, jeigu bendravimo savaitgalis išeina per Motinos dieną ar ieškovės gimimo dieną, toks bendravimo savaitgalis yra kompensuojamas sekančiu savaitgaliu;

3) lyginiais metais atsakovas su vaikais E. E. ir S. E. bendrauja nuo gruodžio 24 d. 10 val., pasiimdamas vaikus iš jų gyvenamosios vietos, iki gruodžio 26 d. 10 val., parveždamas vaikus į jų

gyvenamąją vietą. Nelyginiais metais atsakovas su vaikais bendrauja pasiimdamas juos iš jų gyvenamosios vietos gruodžio 26 d. 10 val., ir gražina vaikus į jų gyvenamąją vietą gruodžio 27 d. iki 19 val. Gruodžio mėnesį bendravimas su S. E. pirmąjį mėnesio savaitgalį yra netaikomas, tačiau pirmąjį mėnesio šeštadienį atsakovas su vaikais bendrauja nuo 8–9 val. iki 19 val., o trečiąjį mėnesio savaitgalį nebendrauja;

4) atsakovo gimimo dieną nelyginiais metais atsakovas vaikus pasiima iš jų gyvenamosios vietos gruodžio 30 d. 10 val., ir gražina vaikus į jų gyvenamąją vietą gruodžio 31 d. iki 15 val. Lyginiais metais atsakovas su vaikais gimimo dieną švenčia pasiimdamas juos gruodžio 30 d. 9 val. iš jų gyvenamosios vietos ir gražindamas vaikus į jų gyvenamąją vietą tos pačios dienos 20 val.;

5) nelyginiais metais atsakovas su vaikais Šv. Velykų metu bendrauja pasiimdamas vaikus dieną prieš Šv. Velykas 9 val. iš jų gyvenamosios vietos ir gražindamas vaikus Šv. Velykų dieną iki 18 val. Šv. Velykų mėnesį atsakovas su vaikais bendrauja tik to mėnesio pasirinktą šeštadienį nuo 8–9 val. iki 19 val., o kita bendravimo tvarkos dalis yra netaikoma;

6) S. E. visą tėvo dienos savaitgalį praleidžia su tėvu tik tuo atveju, jeigu tas savaitgalis kompensuoja to mėnesio savaitgalį, kai S. E. su atsakovu bendrauja su nakvynėmis. Tą mėnesį sekantį kartą atsakovas su vaikais bendrauja tik šeštadienį nuo 9 val. iki 19 val.;

7) vasaros atostogų metu bendravimo tvarka derinama atskirai, atsižvelgiant į vaikų interesus iki vaikams sukaks 7-eri metai;

8) atsakovas su vaikais bendrauja telekomunikacijų įrenginiais ne ilgiau kaip 15 minučių per dieną darbo dienomis su ieškove suderintu metu, atsižvelgiant į ieškovės užimtumą, ir 1 valandą per dieną savaitgaliais, atsižvelgiant į ieškovės užimtumą. Atsakovas pasirūpina telekomunikacijos įrenginiais, kuriais ketina bendrauti su vaikais. Priteisti ieškovei L. S. iš atsakovo M. E. bylinėjimosi išlaidas apeliacinės instancijos teisme pagal bylos eigoje pateiktus rašytinius dokumentus. Apeliacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

9.1. Pirmosios instancijos teismas neteisingai įvertino ieškovės patiriamas išlaidas vaikų išlaikymui, neįvertino, jog vaikų išlaidos skiriasi skirtingais mėnesiais, visiškai nevertino patiriamų išlaidų šventiniais mėnesiais, nevertino, jog vaikams bus reikalingos odontologo, gydytojų paslaugos, vaikams reikės pramogų, vaikų išlaidos su metais tik didės, prasidės įvairūs būreliai, todėl priėmė neteisingą sprendimą ir nepagrįstai sumažino išlaikymo sumą vienam vaikui iki 220,00 Eur. Ieškovė teismo posėdžių metu labai aiškiai įvardijo išlaidas, kurias ieškovė patiria būtiniesiems kiekvieno iš vaikų poreikiams patenkinti: darželis 50 Eur, būsto nuomos dalis 83 Eur, komunalinių mokesčių dalis 30 Eur, maistas 150 Eur, higiena 50 Eur, vitaminai 30 Eur, ugdymas 50 Eur, žaislai 50 Eur, transportas 20 Eur, drabužiai, batai 100 Eur, kirpykla 8 Eur, viso 621 Eur. Tai yra būtinosios išlaidos, kurias ieškovė faktiškai patiria, tačiau yra ir eilė kitų išlaidų, kurias sudaro gimtadienio šventės, Šv. Kalėdos, darželio šventės ir kt. Papildomų išlaidų pagrindžiančius įrodymus ieškovė pateikė teismui. Spalio mėnesį ieškovė patyrė šias išlaidas: rūbai 24,97 Eur, žaislai 3,14 Eur, maistas 331,05 Eur, transportas 24,80 Eur, sauskelnės 16,39 Eur, higiena, buitinis 31,61 Eur, viso 431,96 Eur. Į šias išlaidas nėra įskaičiuotos nuomos išlaidos (83 Eur x 2), komunalinių paslaugų išlaidos (30 Eur x 2), darželio išlaidos (50 Eur x 2), kirpyklos išlaidos (8 Eur x 2). Prie spalio mėnesio išlaidų sumos papildomai reikia pridėti 342,00 Eur (83+30+50+8)x2.

Be to, ieškovė mėsa, daržovės ir vaisius perka turguje, kur kasos čekiai nėra išduodami. Todėl prie pateiktos išlaidų sumos reikėtų pridėti dar ne mažiau kaip 250,00 Eur maistui, perkamam iš turgaus. Taigi, spalio mėnesį vaikų išlaikymui patirtos išlaidos sudaro ne mažiau kaip 1 023,00 Eur. Prie vaikų išlaikymo taip pat prisideda ir vaikų močiutė su draugu, t. y. vežioja vaikus, apmoka jų pramogas, perka maistą ir rūbus, todėl prie vaikų išlaikymo prisideda papildomai ne mažesne nei 200,00 Eur suma per mėnesį. Taigi, su močiutės finansine pagalba vaikų išlaidos sudaro ne mažiau kaip 1 223,00 Eur. Rugsėjo mėnesio išlaidas sudarė: rūbai 15 Eur, žaislai 20,38 Eur, maistas 285,48 Eur, transportas 34,60 Eur, sauskelnės 11,89 Eur, higiena, buitinis 24,47 Eur, viso 392,82 Eur. Gruodžio mėnesio išlaidas sudarė: rūbai 78,50 Eur, žaislai 374,04 Eur, maistas 541,70 Eur, papildai 45,35 Eur, transportas 61,70 Eur, sauskelnės 21,36 Eur, higiena, buitinis 97,56 Eur, viso 1 220,21 Eur. Sausio mėnesio išlaidas sudarė: rūbai 0 Eur, žaislai 35,69 Eur, maistas 312,22 Eur, transportas 39,60 Eur, sauskelnės 28,46 Eur, higiena, buitinis 11,09 Eur, viso 427,06 Eur. Iš pateiktų duomenų matyti, kad ieškovė eilinių (ne šventinių) mėnesį patiria ne mažiau kaip 1 000,00 Eur – 1 200,00 Eur išlaidų vaikų išlaikymui. Tačiau šventiniais mėnesiais, tokiais kaip gruodis, ieškovė patiria iki 2 000,00 Eur išlaidų. Pirmosios instancijos teismas turėjo vertinti ne tik minimalias vaikų išlaidas per mėnesį, kurios, teismo vertinimu, sudaro iki 510,00 Eur vienam vaikui, tačiau turėjo vertinti ir tokias išlaidas, kurios patiriamos žiemos sezono metu, vasaros sezono metu, pasiruošimui mokyklai, Kalėdų šventei ir gimtadieniui ir atitinkamai minėtas išlaidas padalinti į 12 mėnesių periodą.

9.2. Pirmosios instancijos teismas neteisingai nustatė mažojo sūnaus E. E., gimusio (duomenys neskelbtini), pereinamąjį laikotarpį iki vaikui sukaks du metai, t. y. iki (duomenys neskelbtini). Šalių sūnus, kuriam dar tik bus du metai, yra per mažas būti atskirtas nuo motinos du savaitgalius per mėnesį nuo penktadienio iki sekmadienio. Sūnus iki šiol yra maitinamas motinos pienu, o vyresnįjį sūnų ieškovė maitino iki jam suėjo 2 metai ir 6 mėnesiai. Ieškovė prašė nustatyti pereinamąjį laikotarpį iki mažajam sūnui sukaks treji metai. Ieškovė, kaip motina, žino, kad trijų metų vaikas jau bus daug savarankiškesnis, mokės prisitaikyti prie aplinkos, bus labiau atitrūkęs nuo motinos. Šiai dienai šalių mažasis sūnus E. yra ne tik fiziškai, bet ir psichologiškai prisirišęs prie mamos. Sūnui saugiausia su mama. Ypač naktį pabudęs E. įpratęs tuoj valgyti pieną, prigludęs prie mamos užmiega. Grįžus ieškovei iš darbo sūnus taip pat nori motinos pieno. Vaiko atskyrimas nuo motinos jį traumuos, sukurs nesaugią aplinką. Be to, šalių sūnui būdingas tam tikras nusistovėjęs dienos režimas (miego, poilsio, valgymo ir pan.), įprasta namų aplinka, prie kurios jis yra įpratęs. Vaikas nuo pat gimimo gyvena su ieškove, ji sūnumi rūpinasi, tenkina mažamečio sūnaus poreikius, žino jo dienotvarkę, įpročius, kalba jam suprantama kalba. Sūnus su atsakovu nėra buvęs vienas per naktį, neturi buvimo su juo patirties. Todėl vaiko pereinamasis laikotarpis turi baigtis tik kai vaikui sukaks treji metai. Be to, atsakovas gyvena (duomenys neskelbtini) ir kelionė penktadieniais vakare ir sekmadieniais po pietų truks po 1,5 - 2 val. Todėl dviejų metų amžiaus vaiko vežiojimas keturis kartus per savaitę ir du kartus per savaitgalį neatitiks geriausių vaiko interesų, vaikas bus pavargęs.

9.3. Teismas nustatė, kad šventiniu laikotarpiu, t. y. lyginiais kalendoriniais metais, kai vaikui bus trys metai, jis bus atskirtas nuo motinos ne tik savaitgaliais, tačiau ir visą savaitę šventiniu periodu. Ieškovės nuomone, toks mažo vaiko, kuriam tik trys metai, atskyrimas nuo motinos savaitę neabejotinai darys jam žalą, kadangi vaikui bus sudaryta nesaugi, nestabili aplinka. Niekam nėra žinoma kaip šalių sūnus jausis su tėvu, kaip jie bendraus, ar vaikai bus laimingi. Pirmosios instancijos teismas nustatė iš esmės drastiškas priemones bendravimui šventiniu laikotarpiu,

kadangi byloje nebuvo išvis jokios informacijos ar mažasis šalių sūnus jaučiasi gerai ir saugiai su tėvu.

9.4. Ieškovė nesutinka, kad net ir pasibaigus pereinamajam laikotarpiui mažametis E. E. su atsakovu bendrautų kas antrą savaitgalį nuo penktadienio iki sekmadienio. Šalių sūnus E. E. yra ypatingai prisirišęs prie motinos, kadangi nuo pat gimimo iki šios dienos jis kiekvieną dieną matydavo savo mamą, būdavo su ja, nuo 2020 m. balandžio iš esmės auga vien tik su mama. Vaiko atskyrimas nuo mamos dviem savaitgaliams per mėnesį gali turėti neigiamos įtakos vaiko raidai, kadangi vaikas jausis paliktas mamos, nematys jos.

9.5. Ieškovė nesutinka, kad ir vyresnis sūnus S. su tėvu bendrautų kas antrą savaitgalį atsakovo gyvenamojoje vietoje, kadangi vaikus ypatingai vargins ilga kelionė. Šiai dienai šalių sūnus S. bendrauja su atsakovu vieną savaitgalį per mėnesį nuo penktadienio iki sekmadienio. Kai sūnus S. grįžta, jis būna nuvargęs. Ieškovei lieka neaišku kada vaikas valgo, kada yra migdomas, kadangi sūnus grįžta visiškai išsibalansavęs ir išsimušęs iš režimo. Vaikas yra dar mažas, todėl jam reikia stabilios aplinkos ir aiškaus režimo. Dabar vaikas dažniausiai grįžta piktas, pavargęs, skundžiasi, kad nieko nedarė, tėvas trenkė per galvą ar barė. Iš pradžių sako, kad nori būti su tėvu, verkia, po to būna agresyvesnis, nemandagus, bando manipuliuoti. Paskui sako, kad nori būti su mama, pas tėvą nenori. Sūnus yra atskiriamas ne tik nuo mamos, tačiau ir nuo brolio. Vyresniajam sūnui išvykus, mažasis sūnus jaučiasi pasimetęs, mažiau domisi žaislais, nori būti ant rankų. Todėl vaikų bendravimas su tėvu kas antrą savaitgalį vaikus vežiojant iš (duomenys neskelbtini) į (duomenys neskelbtini) pažeidžia vaikų interesus, kadangi kelionė vargina, o atskyrimas nuo motinos visam savaitgaliui nesukuria vaikams stabilios aplinkos.

9.6. Ieškovė nesutinka, kad vaikai su atsakovu bendrautų kiekvienais lyginiais metais nuo gruodžio 24 d. iki sekančių metų sausio 1 d. Nustačius tokią bendravimo tvarką, vaikai būtų visą savaitę atskirai nuo mamos. Tokios šventės kaip Šv. Kūčios, Šv. Kalėdos ir Naujieji metai yra tik kartą metuose. Vaikams tokios šventės yra labai svarbios, kadangi jos susijusios su dovanomis, svečiais, giminių, senelių lankymu, atributika, tokia kaip Kalėdų senis, eglutė. Nustačius tokią tvarką, kad visu šventiniu periodu vaikai bendrauja tik su vienu iš tėvų, būtų pažeisti vaikų ir tėvų interesai. Vienas iš tėvų netektų teisės praleisti bent dalį švenčių su vaikais, pasidžiaugti dovanomis, o vaikai netektų galimybės pajauti kalėdinės nuotaikos su abiem tėvais. Be to, šventiniu periodu vyksta įvairūs renginiai mieste, darželyje, darbovietėse organizuojamos kalėdinės šventės darbuotojų vaikams. Atsakovui išsivežus vaikus visai savaitei šventiniu laikotarpiu, ieškovė liktų visiškai viena, o vaikai netektų galimybės sutikti gražiausių metų švenčių su abiem tėvais. Todėl šventinis periodas turėtų būti skiriamas abiem tėvams tais pačiais metais, o ne vienam iš tėvų. Šv. Velykos taip pat turėtų būti skaidomos abiem tėvams, kad vaikai galėtų Šv. Velykas švęsti su abiem tėvais. Tuo atveju, jeigu teismas nustatytų tokią tvarką, kad vaikai su tėvu bendrauja du savaitgalius per mėnesį ir taip pat bendrauja visą Šv. Velykų savaitgalį, tai gautųsi, jog tėvas su vaikais bendrauja tris savaitgalius per mėnesį. Tokia bendravimo tvarka neabejotinai pažeistų jos interesus, kadangi ieškovė tris mėnesio savaitgalius būtų be vaikų. Lygiai tokia pati situacija susidarytų ir Tėvo dienos savaitgalį. Vaikai su tėvu praleistų tris mėnesio savaitgalius. Pirmosios instancijos teismas visiškai šių aplinkybių neanalizavo.

9.7. Ieškovė nesutinka, kad vaikai su atsakovu praleistų dvi savaites iš eilės einančių vasaros atostogų. Vaikai yra dar per maži būti atskirti nuo mamos dvi savaites, ypatingai mažasis sūnus,

kuriam vasarą sueis tik du metai. Bendravimas su vaikais kasmetinių vasaros atostogų metu nepertraukiamai dvi savaites galėtų prasidėti tik tada, kai vaikams sukaks 7-eri metai. Iki tol atsakovo ir vaikų bendravimas per vasaros atostogas turėtų būti derinamas atskirai, atsižvelgiant į vaikų norus ir užimtumą.

9.8. Pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nustatė, kad atsakovas su vaikais bendrauja telefonu ar kitomis komunikacijų priemonėmis darbo dienomis nuo 17.00 val. iki 19.00 val. ir savaitgaliais nuo 10.00 val. iki 12.00 val. Tokia nustatyta bendravimo tvarka yra neadekvati ir šiai dienai sunkiai įgyvendinama. Vaikai yra dar labai maži ir jiems sukonzentruoti dėmesį dvi valandas per dieną į telefoninį pokalbį būtų labai sudėtinga ir praktiškai neįmanoma. Ieškovė būtų įpareigota nuolat tarpininkauti, t. y. laikyti telefoną mažajam sūnui prie ausies, laikyti patį vaiką. Toks įpareigojimas ribotų ne tik vaikų, tačiau ir ieškovės laisvą laiką. Ieškovei objektyviai nėra tinkamas toks laikas nuo 17.00 val. iki 19.00 val., kadangi ieškovė dirba viršvalandžius, važiuoja pasiimti vaikų, važiuoja į parduotuvę, atlieka namų ruošos darbus, rūpinasi vaikų higiena ir panašiai. Vaikų ir tėvo bendravimas telefonu turėtų būti nustatomas ne ilgiau kaip 15 minučių per dieną darbo dienomis su ieškove suderintu metu, atsižvelgiant į ieškovės užimtumą, ir 1 valandą per dieną savaitgaliais, atsižvelgiant į ieškovės užimtumą. Vaikams augant ir didėjant vaikų norui su tėvu bendrauti dažniau, vaikai galės patys tartis su atsakovu koku jiems abiem patogiu laiku susisiekti ir bendrauti šiomis ryšių priemonėmis.

2. Atsakovas M. E., atstovaujamas advokatės Julijos Viktorijos Flis, atsiliepimu į ieškovės L. S. apeliacinį skundą prašo ieškovės apeliacinį skundą atmesti, priteisti bylinėjimosi išlaidas. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

10.1. Atsakovas nesutinka su apeliančios pateiktais išlaikymo dydžio paskaičiavimais. Jo nuomone, išanalizavus ieškovės pateiktus mokėjimo kvitus, nuomos sutartį bei pridėjus komunalines išlaidas ir mokėjimus už darželį vienam vaikui per mėnesį preliminariai reikia 376,34 Eur dydžio pinigų sumos. Ieškovė nepagrįstai nurodo, kad kiekvieną mėnesį išleidžia apie 300 Eur dydžio pinigų sumą maistui. Abu vaikai lanko darželį, kuriame gauna maitinimą, vaikus ieškovė maitina tik vakarais ir savaitgaliais. Kadangi vaikai du savaitgalius praleidžia su atsakovu, ieškovei tenka tik du savaitgaliai per mėnesį. Pagal ieškovės poziciją, mažasis šalių sūnus, neva, vis dar yra maitinamas mamos pienu, todėl nepagrįstai ieškovė nurodo, kad maistui išleidžia po 300 Eur kiekvienam vaikui. 2021 m. vasario 8 d. teismo posėdyje pati ieškovė nurodė, kad vaikų maistui skiriama apie 120–150 Eur dydžio pinigų suma. Ieškovė pateikė kelionės iš (duomenys neskelbtini) į (duomenys neskelbtini) kvitus. Atsižvelgiant į tai, kad vaikai darželį lanko (duomenys neskelbtini), o ieškovė dirba (duomenys neskelbtini), ieškovė pateikė ne vaikų išlaikymo, o pačios ieškovės kelionės išlaidas. Ieškovė nepagrindė jokiais įrodymais, kad vaikų žaislams išleidžia per mėnesį 100 Eur dydžio pinigų sumą. Ieškovė nepagrindė 100 Eur per mėnesį išlaidų drabužiams. Vaikai yra panašaus amžiaus, todėl mažasis šalių sūnus gali būti rengiamas vyresnio sūnaus išaugtais drabuželiais.

10.2. Išlaikymas vaikams priteisiamas atsižvelgiant į realiai proceso metu reikalingą vaikams išlaikymą, o ne į hipotetines prielaidas, kad ateityje didės vaikų poreikiai, vaikai lankys mokyklą ar būrelius, galimai, turės lankytis pas gydytojus. Atsiradus didesniam išlaikymo poreikiui, CK įtvirtina galimybę kreiptis į teismą dėl išlaikymo padidinimo.

10.3. Atsakovas neturi galimybių teikti didesnę nei 220 Eur kiekvienam vaikui išlaikymą. Atsakovo gaunamas darbo užmokestis yra 1 226,74 Eur. Atsakovas darbovietės nekeitė, savo turinės padėties prasidėjus civilinei bylai neblogo. Kadangi atsakovui yra svarbūs vaikai, stengdamasis sumažinti vaikų vežiojimo atstumą, atsakovas persikėlė gyventi į (duomenys neskelbtini), tačiau kiekvieną dieną turi važinėti į darbovietę (duomenys neskelbtini) Atsakovas kas antrą penktadienį važiuoja į (duomenys neskelbtini) pasiimti vyresnio sūnaus, kurį grąžina į jo gyvenamąją vietą sekmadienį. Atsakovas per mėnesį preliminariai patiria 434–490 Eur kuro išlaidas. Atsakovas yra apdraudęs šalių nepilnamečius vaikus kaupiamuoju draudimu bei nelaimingų atsitikimų (traumų) draudimu. Už kaupiamąjį draudimą atsakovas kiekvieną mėnesį moka 66 Eur (2 x 33 Eur), už nelaimingų atsitikimų draudimą – 13,64 Eur (2 x 6,82 Eur). Didesnės sumos priteisimas reikštų, kad atsakovas nepatenkintų net būtiniausių savo poreikių bei negalėtų vykdyti savo pareigos bendrauti su vaikais bei bendravimo su vaikais metu negalėtų užtikrinti vaikų būtinųjų poreikių patenkinimo.

10.4. 2020 m. spalio 13 d. pirmosios instancijos teismas priėmė nutartį, kuria pritaikė laikinąją apsaugos priemonę – atsakovo laikiną bendravimo su nepilnamečiais vaikais tvarką, inter alia nustatydamas, kad atsakovas su vyresniu sūnumi S. E. bendrauja pirmą ir trečią kiekvieno mėnesio savaitgalį. Ieškovė ir po 2020 m. spalio 1 d. Kauno apygardos nutarties bei 2020 m. spalio 13 d. pirmosios instancijos teismo nutarties nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių tai, kad nepilnamečio sūnaus S. E. kelionės bei nakvynės pas atsakovą pažeidžia mažamečio vaiko interesus. Ieškovės teiginiai apie tai, kad, neva, abiejų vaikų kelionė bei nakvynė pas atsakovą neatitinka vaikų interesų, yra deklaratyvūs, nepagrįsti jokiais objektyviais įrodymais.

10.5. Ieškovė prašo nustatyti, kad atsakovas su mažuoju šalių sūnumi E. E., kol pastarajam sukaks treji metai, bendrautų trečiąjį mėnesio šeštadienį nuo 8-9 val. iki 19 val. Trečiąjį mėnesio šeštadienį atsakovas bendrauja su vyresniu sūnumi taip pat nuo 8-9 val. iki 19 val. Atsižvelgiant į COVID-19 situaciją, oro sąlygas bei į tai, kad atsakovas neturi giminių (duomenys neskelbtini), akivaizdu, kad išbūti su vaikais net 11 valandų lauke nėra įmanoma. Kadangi šalių santykiai įtempti, atsakovas su vaikais negalės bendrauti nurodytą šeštadienį ir ieškovės gyvenamojoje vietoje. Siekiant garantuoti vaikams saugią aplinką (t. y. kad vaikai esant nepalankioms oro sąlygoms nesusaltų), atsakovas turės vežti vaikus į savo gyvenamąją vietą. Taigi, vaikai per vieną dieną (šeštadienį) bus vežami ryte iš (duomenys neskelbtini) į (duomenys neskelbtini), o vakare iš (duomenys neskelbtini) į (duomenys neskelbtini). Akivaizdu, kad dvi kelionės per dieną (viso apie 3-4 val.) išvargins mažamečius vaikus.

10.6. Pirmieji lyginiai kalendoriniai metai, kai atsakovas galės vaikus pasiimti žiemos švenčių metu, bus 2022 metai, kai S. E. bus beveik 6 metai (gimimo diena sausio 10 d.), o E. E. bus 3 metai ir 5 mėnesiai. Pirmieji nelyginiai kalendoriniai metai, kai atsakovas galės bendrauti su vaikais per šv. Velykas yra 2023 metai – S. E. bus 6 metai, E. E. bus 3 metai ir 9 mėnesiai. Akivaizdu, kad vaikai negali būti laikomi per mažais praleisti šv. Velykų savaitgalį ar žiemos šventes su tėvu. Taip pat nepagrįstas ieškovės teiginys, kad vaikai neteks galimybės praleisti bent dalį švenčių su abiem tėvais, nes atsakovas vaikus pasiims šv. Kūčių dieną tik 17 val., o ieškovė galės švęsti su vaikais nelyginiais kalendoriniais metais tiek pirmąją, tiek antrąją šv. Velykų dieną (pirmosios šv. Velykų dienos vakaras ir visa antroji šv. Velykų diena). Nepagrįstas ieškovės teiginys, kad atsakovas per šventes galės bendrauti net tris savaitgalius, nes šventinės dienos sutampa su atsakovo bendravimo savaitgaliais, be to, atsakovas neturi galimybės bendrauti su vaikais darbo dienomis vakarais.

Pirmosios instancijos teismo sprendime nėra nurodyta, kad vaikai dvi savaites iš eilės bendraus su atsakovu vasaros atostogų metu. Nėra jokio teisinio bei faktinio pagrindo nustatyti, kad vaikai vasaros atostogas su atsakovu leis tik tuomet, kai jiems sukaks 7 metai.

10.7. Kol vaikai yra maži, pastarieji nemoka naudotis telekomunikacijos įrenginiais, todėl, siekiant užtikrinti nuolatinį tėvo ir vaikų bendravimą, yra būtina ieškovės pagalba. Atsakovas gyvena (duomenys neskelbtini), dirba (duomenys neskelbtini), todėl darbo dienomis po darbo valandų neturi galimybės bendrauti su vaikais. Pati ieškovė teismo posėdžių metu nurodė, kad vaikus po darželio, kai ieškovė dirba ilgiau, pasiima močiutė, tad, objektyviai yra visos sąlygos atsakovui bendrauti telekomunikacijų įrenginiais ir tada, kai ieškovė dirba ilgiau.

10.8. Ieškovė nepateikė nei vieno įrodymo, patvirtinančio tai, kad ieškovė mažąjį sūnų maitina krūtimi. 2021 m. vasario 8 d. teismo posėdžio metu ieškovė nurodė savo darbo laiko grafiką, iš kurio matyti, kad antradieniais ir ketvirtadieniais ieškovė dirba nuo 9 val. iki 19 val. Taip pat ieškovė paaiškino, kad vaikus į darželį nuveda 8 val. Įvertinus ieškovės kelionės laiką iš darbovietės (duomenys neskelbtini) iki namų, akivaizdu, kad E. E. tikrai nėra maitinamas krūtimi apie 12 valandų. Be to, iš ieškovės paaiškinimų darytina išvada, kad mažojo sūnaus maistui yra skiriama apie 300 Eur. Vertinant tai, kad vaikas lanko 5 dienas per savaitę darželį, kur gauna visavertį maitinimą, akivaizdu, kad ieškovės teiginys, neva, pastaroji maitina vaiką krūtimi ir dar patiria 300 Eur išlaidų vaiko maitinimui, yra prieštaringas ir visiškai nelogiškas.

10.9. Atsakovo bendravimas su savo sūnumi pora savaitgalių per mėnesį bei keletą savaitių į metus niekaip nepatvirtina to fakto, kad vaikas bus atskirtas nuo mamos ir dėl to bus pakenkta vaiko interesams.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

3. CPK 320 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad apeliacinės instancijos teismas nagrinėja bylą neperžengdamas apeliaciniame skunde nustatytų ribų. Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro apeliacinio skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų patikrinimas (CPK 320 straipsnio 1 dalis). Šioje civilinėje byloje absoliučių skundžiamo pirmosios instancijos teismo sprendimo negaliojimo pagrindų nenustatyta, todėl apeliacinės instancijos teismas pagal apeliacinio skundo teisiškai reikšmingus argumentus tikrina skundžiamo teismo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą.

4. Apeliacijos dalykas – teismo sprendimo, kuriuo iš dalies patenkintas ieškinys ir priešieškiniškas dėl išlaikymo nepilnamečiams vaikams priteisimo ir bendravimo tvarkos nustatymo, teisėtumo ir pagrįstumo patikrinimas.

Dėl išlaikymo

5. Ieškovė ieškiniu prašė teismą vaikų S. E., gim. (duomenys neskelbtini), ir E. E., gim. (duomenys neskelbtini), išlaikymui priteisti iš atsakovo kiekvienam po 300 Eur periodinėmis išmokomis kas mėnesį. Pirmosios instancijos teismas ieškinį tenkino iš dalies ir iš atsakovo priteisė išlaikymą po 220 Eur kiekvienam vaikui periodinėmis išmokomis kas mėnesį nuo ieškinio pateikimo dienos.

6. Ieškovės apeliacinis skundas grindžiamas tuo, kad sprendimas ši sprendimo dalis buvo neteisinga, nes teismas neteisingai įvertino ieškovės patiriamas išlaidas vaikų išlaikymui.

7. Nustatyta, kad ieškovė ir atsakovas yra S. E., gim. (duomenys neskelbtini), ir E. E., gim. (duomenys neskelbtini) tėvai. Ieškovė L. S. su vaikais gyvena 2 kambarių nuomajamame bute, (duomenys neskelbtini), nuomos mokestis 250 Eur. Atsakovas M. E. gyvena (duomenys neskelbtini). Ieškovė Lietuvoje nekilnojamojo turto, registruotų transporto priemonių neturi. Atsakovas turi transporto priemonę „Toyota Avensis“, Lietuvoje registruoto nekilnojamojo turto neturi. Ieškovė dirba UAB „duomenys neskelbtini“, jos vidutinis darbo užmokestis neatskaičius mokesčių – 1 011 Eur. Atsakovas dirba AB „duomenys neskelbtini“, jo vidutinis darbo užmokestis – 1 242,49 Eur. Šalių sūnūs lanko (duomenys neskelbtini) vaikų lopšelių-darželių „duomenys neskelbtini“, mėnesinė įmoka už ugdymo įstaigą – apie 50 Eur vaikui, įmokas moka ieškovė. Ieškovės nurodomi nepilnamečių vaikų poreikiai mėnesiui sudaro apie 1 200 Eur. Ieškovė išlaidas vaikų poreikiams tenkinti grindžia mokėjimų kvitais.

8. Teisėjų kolegija, įvertinusi byloje esančius įrodymus, jų visumą, tarpusavio ryšį, sprendžia, kad pirmosios instancijos teismas teisingai nustatė priteistino išlaikymo dydį.

9. Sprendžiant ginčus dėl vaikų išlaikymo, būtina užtikrinti, kad vaikas turėtų materialines sąlygas fiziškai ir socialiai vystytis, ugdyti ir tobulinti savo įgimtus gebėjimus. Už šių teisių įgyvendinimą yra atsakingi vaiko tėvai.

10. Įstatymas nereglamentuoja, kokio dydžio išlaikymą turi teikti kiekvienas iš tėvų, todėl, sprendžiant dėl priteistino išlaikymo dydžio, turi būti vadovaujama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir CK) 3.192 straipsnio 2 dalyje įtvirtintais kriterijais: išlaikymo dydis turi būti proporcingas vaiko poreikiams ir tėvų turtoinei padėčiai bei užtikrinti būtinas vaikai vystytis sąlygas. Vaiko poreikių ir tėvų turinės padėties kriterijai įstatyme nedetalizuoti, tačiau nuosekliai išplėtoti kasacinio teismo praktikoje.

11. Pagrindas apskaičiuoti vaikui reikalingą išlaikymą yra jo poreikiai. Nustatydamas konkretaus vaiko poreikių turinį, teismas turi įvertinti, ar išlaikymas bus pakankamas vaiko būtinoms vystymosi sąlygoms tenkinti, t. y. ar bus patenkinti vaiko poreikiai maistui, aprangai, būstui, sveikatai, mokslui, poilsiui, laisvalaikiui, kultūriniam ir kitokiam ugdymui (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 28 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-209/2013). Visapusiškam vaiko vystymuisi turi būti tenkinami ne tik jo būtinieji poreikiai (maistas, apranga, higiena ir pan.), bet skiriamas dėmesys vaiko laisvalaikio, bendravimo, saviraiškos pomėgiams, lavinami gabumai (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. spalio 21 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-491/2013).

12. Plėtodamas pirmiau nurodytą praktiką, kasacinis teismas nurodė, kad nors orientaciniu kriterijumi, priteisiant vaikui išlaikymą būtiniesiems poreikiams patenkinti, pripažintinas

minimaliosios mėnesinės algos dydžio išlaikymas, tačiau tokio dydžio išlaikymas paprastai gali tenkinti tik minimalius, būtinuosius žmogaus poreikius, kurių byloje dėl vaiko išlaikymo nustatant vaiko poreikius tėvas (motina) neturėtų būti įpareigotas įrodinėti, teikdamas detalius įrodymus (pavyzdžiui, pirkinių čekius), pagrindžiančius ne didesnes nei minimalioji mėnesinė alga išlaidas vaikui. Tačiau tėvas (motina), įrodinėjantis didesnių ar mažesnių nei minimalioji mėnesinė alga išlaidų reikalaujančius vaiko poreikius, turi pareigą tai pagrįsti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-273-969/2020, 21–22 punktai).

13. Didesnes vaiko poreikių tenkinimo išlaidas gali lemti tokios aplinkybės kaip vaiko liga ir dėl jos patiriamos papildomos sveikatos priežiūros išlaidos, vaiko ugdymo išlaidos, kai vaikas turi tam tikrų gebėjimų ir (ar) iki santuokos nutraukimo turėjo galimybę užsiimti veiklomis ar lankyti tokias ugdymo įstaigas, kurias, esant galimybei, reikėtų išsaugoti ir pasikeitus vaiko tėvų tarpusavio statusui, taip pat kitos aplinkybės, kurios svarbios vertinant, kiek tėvų tarpusavio santykių pasikeitimas gali keisti iki tol buvusį vaiko poreikių tenkinimo lygį. Mažesnes išlaidas vaiko poreikiams tenkinti gali lemti tik tėvų ribotos finansinės galimybės, kurių jie dėl objektyvių priežasčių šiuo metu nėra pajėgūs pakeisti.

14. Kaip pažymėta pirmiau, orientaciniu dydžiu šiandieną laikytina minimalioji mėnesinė alga, kuri pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo metu atskaičius mokesčius sudarė 468 Eur. Tėvų pareigos vaiko atžvilgiu yra lygios, todėl laikytina, jog orientacinis iš atsakovo priteisiamo išlaikymo dydis turėtų būti 234 Eur. Šiuo atveju ieškovė prašė teismą iš atsakovo priteisti nepilnamečiams vaikams po 300 Eur išlaikymą, t. y. didesnę nei pusę minimalios mėnesinės algos, todėl darytina išvada, kad būtent ieškovei teko pareiga įrodyti, kad yra pagrindas priteisti jos prašomą sumą.

15. Įrodymų, kurie leistų spręsti apie didesnius nei įprasta vaikų poreikius, ieškovė nepateikė. Ieškovė ir neteigia, kad vaikai turi specialiųjų poreikių, kuriems patiria išlaidas.

16. Teisėjų kolegija įvertina tai, kad ieškovei tenka didesnė vaiko priežiūros našta, todėl atsakovas turi didesne dalimi prisidėti prie vaiko išlaikymo. Taip pat įvertintina ir tai, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos išmokų vaikui įstatymo 6 straipsnio 1 dalimi kiekvienam vaikui nuo gimimo dienos iki 18 metų ir vyresniam, jeigu jis mokosi pagal bendrojo ugdymo programą (įskaitant ir profesinio mokymo įstaigose besimokančius pagal bendrojo ugdymo programą ir pagal bendrojo ugdymo programą kartu su profesinio mokymo programa, iki baigs bendrojo ugdymo programą), bet ne ilgiau, iki jam sukaks 21 metai, yra skiriama ir mokama išmoka vaikui, kuri 2020 m. buvo 60 Eur, o nuo 2021 m. yra 70 Eur per mėnesį. Šios išmokos tikslas - mažinti vaikų skurdą ir socialinę atskirtį, nuosekliai didinti finansinę paramą vaikams auginančioms šeimoms. Taigi, ieškovė gauna kas mėnesį po 70 Eur iš valstybės už kiekvieną vaiką, ir šių lėšų paskirtis yra vaikų poreikių tenkinimas, todėl darytina išvada, kad vaikų poreikius iš dalies patenkina valstybė ir jų nereikia tenkinti tėvams. Todėl vaikų poreikių, kuriuos turi patenkinti tėvai, suma mažintina.

17. Nors ieškovė apeliaciniame skunde ir nurodo, kad pirmosios instancijos teismas atsižvelgė tik į atsakovo argumentus bei neskaičiavo ieškovės išlaidų vaikų išlaikymui per visus metus, tačiau įvertintina ir tai, kad tėvai, užtikrindami vaikų poreikius, turi elgtis pagal apdairaus, rūpestingo, atidaus, t. y. racionalaus, proto asmens (lot. bonus pater familias) elgesio adekvačioje situacijoje etaloną. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad vaikai gyvena su ieškove, ji, užtikrindama vaikų,

kurie neturi specialiųjų poreikių, būtinuosius poreikius, turi elgtis pakankamai ūkiškai ir ekonomiškai. Todėl ta aplinkybė, jog ji galimai vaikų išlaikymui išleidžia didesnes sumas, savaime negali lemti kito iš vaikų tėvų didesnių pareigų. Be to, nors ieškovė ir pateikia mokėjimo kvitus, nurodydama kiek ir kokių išlaidų patyrė vaikų išlaikymui, tačiau, teisėjų kolegijos vertinimu, negalima vienareikšmiškai vertinti šių patirtų išlaidų kaip būtinų, pvz., 2021 m. vasario 26 d. pateiktas kvitas (DOK-26196), įrodantis 24,78 Eur išlaidas UAB „Majai“, iš kurio matyti, kad pirkti saldumynai.

18. Atsižvelgdama į šiuos argumentus teisėjų kolegija sprendžia, kad pirmosios instancijos teismas, priteisdamas iš atsakovo išlaikymą nepilnamečiams vaikams po 220 Eur kas mėnesį, priėmė teisingą ir pagrįstą sprendimą, todėl jo naikinti ar keisti šioje dalyje nėra pagrindo.

Dėl vaikų bendravimo su skyrium gyvenančiu tėvu

19. Tam, kad būtų užtikrinta vaiko teisė būti auklėjamam savo tėvų, įstatyme nustatyta vaiko teisė bendrauti su skyrium gyvenančiu tėvu (motina), praktinis šios teisės įgyvendinimas įtvirtintas CK 3.170 ir 3.175 straipsniuose.

20. CK 3.161 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad vaikas turi teisę gyventi kartu su tėvais, būti auklėjamas ir aprūpinamas savo tėvų šeimoje, bendrauti su tėvais, nesvarbu, ar tėvai gyvena kartu, ar skyrium, bendrauti su giminaičiais, jei tai nekenkia vaiko interesams. Ši įstatyme įtvirtinta vaiko teisė į šeimos ryšius yra pamatinė, nes visapusiška ir darni vaiko raida galima tik augant šeimoje, jaučiant meilę ir supratimą (J. T. vaiko teisių konvencijos preambulė).

21. Vaiko šeima visų pirma yra jo tėvai, nepriklausomai nuo jų tarpusavio santykio kvalifikavimo (sutuoktiniai, buvę sutuoktiniai, partneriai, atskirai gyvenantys asmenys ir pan.). Tėvai turi pirmumo teisę prieš kitus asmenis atlikti savo kaip tėvo pareigas – dorai auklėti ir prižiūrėti savo vaikus, rūpintis jų sveikata, išlaikyti juos, atsižvelgdami į jų fizinę ir protinę būklę sudaryti palankias sąlygas visapusiškai ir harmoningai vystytis, kad vaikas būtų parengtas savarankiškam gyvenimui visuomenėje (CK 3.155 straipsnio 2 dalis, 3.165 straipsnio 1 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-16-706/2016).

22. Jeigu tėvai nesusitaria dėl klausimų, susijusių su vaiko auklėjimu, ginčijamą klausimą sprendžia teismas (CK 3.165 straipsnio 3 dalis). CK 3.175 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teismas nustato skyrium gyvenančio tėvo ar motinos bendravimo su vaiku tvarką, atsižvelgdamas į vaiko interesus ir sudarydamas galimybę skyrium gyvenančiam tėvui ar motinai maksimaliai dalyvauti auklėjant vaiką. Minimalus bendravimas gali būti nustatomas tik tuo atveju, jei nuolatinis maksimalus bendravimas kenkia vaiko interesams. Teismas, nesant duomenų, kad nuolatinis maksimalus bendravimas pakenks vaikų interesams, turi nustatyti tokią vieno iš tėvų, gyvenančio skyrium nuo vaikų, bendravimo tvarką, kuri užtikrintų šio tėvo maksimalų galimą dalyvavimą auklėjant vaikus, galimybę vaikui bendrauti su artimais giminaičiais, negyvenančiais kartu su vaikais, t. y. kuri atitiktų vaikų interesus bei būtų protinga, sąžininga ir teisinga tiek minėtų vaikų tėvo, giminaičių, tiek ir kito tėvo bei pačių vaikų atžvilgiu (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2002 m. kovo 25 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-497/2002).

23. Formuodamas teismų praktiką, nustatant tėvų bendravimo su vaiku tvarką, kasacinis teismas yra pažymėjęs, jog maksimalaus dalyvavimo auklėjant vaiką principas (Civilinio kodekso 3.175 straipsnio 2 dalis) nustatant bendravimo tvarką reiškia, kad tėvui (motinai), negyvenančiam kartu su vaiku, neturi būti daromi apribojimai bendrauti su vaiku (vietos, būdo, sąlygų ir pan. atžvilgiu), jeigu jie nereikalingi vaiko interesams apsaugoti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2003 m. gruodžio 10 d. nutartis Nr. 3K-3-1176/2003 civilinėje byloje pagal ieškovo A. U. ieškinį atsakovei G. U., trečiajam asmeniui Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Vaikų teisių apsaugos tarnybai dėl bendravimo su vaiku tvarkos nustatymo).

24. Nagrinėjamu atveju ginčas kilo dėl mažamečių šalių vaikų bendravimo su tėvu tvarkos nustatymo. Pirmosios instancijos teismas atsižvelgęs į tai, kad tarp šalių nuolat kyla konfliktai dėl skyrium gyvenančio tėvo bendravimo su vaikais tvarkos, įvertinęs šalių siūlomas bendravimo tvarkas, išanalizavęs byloje esančius įrodymus ir teisinį reglamentavimą, nustatė vaikų ir tėvo bendravimo tvarką, kartu nustatydamas pereinamąjį laikotarpį.

25. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į ieškovės apeliaciniame skunde išdėstytus argumentus, jog pirmosios instancijos teismas ignoravo ieškovės pateiktus rašytinius įrodymus, biologinius ir žmogiškuosius faktorius, pažymi, kad su tokiais ieškovės argumentais nėra pagrindo sutikti. Pirmosios instancijos teismas nuosekliai įvertino byloje esančius įrodymus, ir tai, kad priėmė sprendimą, su kuriuo nesutinka ieškovė, savaime nereiškia, jog sprendimas yra nepagrįstas ir neteisėtas. Pažymėtina, kad įvertinęs bylos faktines aplinkybes teismas nustatė atsakovo bendravimo su sūnumi E. E. pereinamąjį laikotarpį. Prognozuoti, kaip vystysis vaikų ir tėvo santykiai, nėra galimybės. Teisėjų kolegijos vertinimu, teismas negali įvertinti visų šalių gyvenimo aplinkybių ir nustatyti tokią bendravimo tvarką, kurią būtų galima vykdyti bet kokiomis sąlygomis ir kuri, esant ginčui tarp tėvų, atitiktų ne tik maksimalius vaiko interesus, bet ir maksimalius tėvų interesus bei norus. Kartu įvertintina, kad šalims sąžiningai vykdant teismo sprendimą, abiem tėvams siekiant vaikų ir tėvo ryšių stiprinimo, geranoriškai sprendžiant visus sprendimo vykdymo eigoje iškylančius klausimus, neabejotinas vaiko interesų užtikrinimas.

26. Ieškovė apeliaciniame skunde nurodo, kad pirmosios instancijos teismas neteisingai nustatė atsakovo bendravimo su sūnumi E. E. pereinamąjį laikotarpį. Ieškovė teigia, kad pereinamojo laikotarpio pradžia, kai sūnui tik 2 metai, yra pernelyg ankstyva. Sūnus maitinamas motinos pienu. Sūnus yra ne tik fiziškai, bet ir psichologiškai prisirišęs prie motinos. Todėl pereinamasis laikotarpis turėjo būti nustatytas nuo to momento, kai vaikui bus 3 metai.

27. Kasacinio teismo nuosekliai formuojamoje įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančių civilinio proceso teisės normų (CPK 176, 185 straipsniai) aiškinimo ir taikymo praktikoje nurodyta, kad įrodinėjimo tikslas – teismo įsitikinimas, pagrįstas byloje esančių įrodymų tyrimu ir vertinimu, jog tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalyku, egzistuoja arba neegzistuoja (CPK 176 straipsnio 1 dalis). Faktą galima pripažinti įrodytu, jeigu byloje esančių įrodymų pagrindu susiformuoja teismo įsitikinimas to fakto buvimu. Įrodymų vertinimas pagal CPK 185 straipsnį reiškia, kad bet kokios ginčui išspręsti reikšmingos informacijos įrodomąją vertę nustato teismas pagal vidinį savo įsitikinimą. Kasacinis teismas ne kartą savo nutartyse yra pabrėžęs, kad teismai, vertindami šalių pateiktus įrodymus, remiasi įrodymų pakankamumo taisykle, o išvada dėl konkrečios faktinės aplinkybės egzistavimo daroma pagal vidinį teismo įsitikinimą, grindžiamą visapusišku ir objektyviu visų reikšmingų bylos aplinkybių išnagrinėjimu.

Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadas apie tam tikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. spalio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-396/2011; 2014 m. vasario 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-52/2014; 2015 m. gegužės 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-290-706/2015; kt.). Įrodinėjimas civiliniame procese turi savo specifiką – nenustatyta, kad teismas gali daryti išvadą apie tam tikrų faktų buvimą tik tada, kai dėl jų egzistavimo absoliučiai nėra abejonų; išvadą apie faktų buvimą teismas civiliniame procese gali daryti ir tada, kai tam tikros abejonės dėl fakto buvimo išlieka, tačiau byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti esant labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus. Įrodymų pakankamumas civiliniame procese grindžiamas vadinamąja tikėtinumo taisykle (tikimybių pusiausvyros principu) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2009 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-101/2009; kt.).

28. Teisėjų kolegija pažymi, kad ieškovė, nurodydama aplinkybes dėl vaiko maitinimo motinos pienu, be savo paaiškinimų nepateikė jokių kitų įrodymų. Nors pirmosios instancijos teismas ir vertino, kad tokios aplinkybės nepaneigtos, tačiau atsižvelgtina į tai, kad kita šalis šiuo atveju ir neturėtų galimybės tokias aplinkybes paneigiančius įrodymus pateikti. Taigi, sprendina, kad šias aplinkybes turėjo įrodyti ieškovė. Priešingu atveju būtų nepaneigta galimybė ieškovei piktnaudžiauti vaiko biologinių poreikių nuolat būti su motina buvimu. Be to, teisėjų kolegija įvertina, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas nėra vykdomas skubiai. Sprendimo įsiteisėjimo momentu vaikui E. E. bus 2 metai ir 2 mėnesiai. Teismo sprendimas dėl skyrium gyvenančio tėvo bendravimo su vaikais yra nukreiptas į ateitį. Taigi, tikėtina, kad net ir pasitvirtinus ieškovės teiginiams, vaiko poreikis motinos pienui bus išnykęs ar maksimaliai sumažėjęs. Todėl biologinių kliūčių vaikui būti su tėvu dvi paras nekils.

29. Be to, ieškovė nurodo, kad ją su sūnumi E. E. sieja ypač stiprūs emociniai ryšiai, vaiko raidai yra reikšmingas nuolatinis, nenutrūkstamas motinos ir vaiko bendravimas, motina yra natūralus ir svarbiausias mažamečio vaiko socialinis partneris, todėl mažamečiam vaikui yra reikalinga didesnė motinos globa. Teisėjų kolegija pažymi, kad kaip tik dėl šių priežasčių ir buvo nustatyta sūnaus gyvenamoji vieta su ieškove, o ne su atsakovu. Tačiau tai nėra pagrindas riboti vaiko ir tėvo bendravimą. Byloje nėra jokių duomenų, kad atsakovas piktnaudžiautų tėvo valdžia, netinkamai įgyvendintų tėvo pareigas, pažeidintų vaiko interesus. Tuo tarpu nuolatinis vaiko bendravimas su tėvu leis išlaikyti emocinį ryšį ir jam nesusilpnėti. Atsižvelgtina ir į tai, kad tokia pati atsakovo bendravimo tvarka nustatyta su abiem vaikais, kurie yra nedidelio amžiaus skirtumo, ir tos pačios lyties. Taigi, abu broliai nebus atskiriami, net esant gyvenimo pokyčiams ir naujovėms (vertinant ieškovės argumentus dėl nusistovėjusio vaikų dienos režimo) abu broliai bus kartu, nejaus nuoskaudų dėl prioritetų vienam ar kitam suteikimo. Ieškovės argumentai dėl pereinamojo laikotarpio trukmės, kad jis nustatytas tik 3 mėnesių, nors paprastai nustatomas ne trumpesnis nei 6 mėnesių, vertintini kaip deklaratyvūs.

30. Be to, nors ieškovė teigia, kad niekam nėra žinoma kaip šalių sūnūs jausis su tėvu, kaip jie bendraus, ar vaikai bus laimingi, apeliacinės instancijos teismas dar kartą pažymi, kad vadovaujamas maksimalaus dalyvavimo auklėjant vaiką principu ir tik esant duomenų, kad vaiko interesai pažeidžiami, yra pagrindas riboti vaiko ir skyrium gyvenančio vieno iš tėvų bendravimą. Taigi, teismų praktikoje preziumuojami geri vaiko ir tėvo santykiai.

31. Todėl teisėjų kolegija sprendžia, kad nustatytas pereinamasis laikotarpis teisingas ir nėra pagrindo keisti pirmosios instancijos teismo sprendimo.

32. Ieškovė nesutinka su pirmosios instancijos teismo sprendimo dalimi dėl atsakovo bendravimo su vaikais tiek žiemos švenčių (Šv. Kūčių, Šv. Kalėdų, Naujų metų), tiek Šv. Velykų laikotarpiais. Ieškovės vertinimu tokia bendravimo tvarka, kai vaikų tėvas su vaikais kas antrus metus nepertraukiamai praleidžia visą minėtų švenčių laikotarpį, pažeidžia vaikų interesus, nes jie neteks galimybės pajauti kalėdinės nuotaikos su abiem tėvais.

33. Teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas pagrįstai, atsižvelgdamas į tą situaciją, kad vaiko tėvai gyvena skirtinguose miestuose, nustatė nepertraukiamus vaikų tėvo bendravimo su vaikais laikotarpius švenčių periodais. Pažymėtina, kad ieškovė pati sau prieštarauja, apeliacinio skundo dalyje dėl vaikų tėvo bendravimo su sūnumi E. E. pereinamuoju laikotarpiu, nurodydama, kad vaikus vargins nuolatinės kelionės, tačiau šią aplinkybę visiškai šalindama apeliacinio skundo dalyje dėl bendravimo švenčių laikotarpiu. Toks ieškovės elgesys rodo siekį užtikrinti savo, o ne vaikų interesus.

34. Be to, įvertintina ir tai, kad nustatius tokią bendravimo tvarką kiekvienas iš tėvų turėtų galimybę visam šventiniam periodui su vaikais išvykti atostogauti.

35. Be to, atsižvelgtina į tai, kad atsakovas turi siekti geriausių vaikų interesų, todėl tuo atveju, jei jo bendravimo su vaikais laikotarpiu vaikų ugdymo įstaigose būtų vaikams skirtų renginių, jis turi pareigą užtikrinti tinkamą vaikų ugdymą.

36. Ieškovės argumentai dėl trijų iš eilės bendravimo savaitgalių, įskaitant šv. Velykų laikotarpį, pripažintini nepagrįstais. Nustačius tokią vaikų tėvo bendravimo su vaikais tvarką, kai jis nelyginiais kalendoriniais metais visą šv. Velykų savaitgalį praleidžia su vaikais, ir pagal kitą bendravimo tvarkos nuostatą turi teisę kas antrą savaitgalį bendrauti su vaikais, gali susidaryti situacija, kai vaikų tėvas tris iš eilės savaitgalius bendrauja su vaikais. Tokia nustatyta bendravimo tvarka, teisėjų kolegijos vertinimu, nepažeidžia nei vaikų, nei jų tėvų interesų, nes kitais metais susidarytų situacija, kai vaikų motina su vaikais praleidžia tris savaitgalius iš eilės. Taigi, tėvų lygiateisiškumo principas nėra pažeistas.

37. Tačiau įvertintina tai, kad tarp šalių gali kilti ginčas, kuris iš tėvų turi teisę bendrauti su vaikais šventinį savaitgalį, jeigu pagal kitą bendravimo tvarkos nuostatą, pagal eilę tą patį savaitgalį numatytas jo bendravimas su vaikais. Todėl bendravimo tvarka patikslintina nustatant, kad tuo atveju, jei sutampa eilinis kas antras savaitgalis ir šventinis savaitgalis, prioritetas teikiamas tam iš tėvų, su kuriuo pagal bendravimo tvarką numatytas šventinis savaitgalis.

38. Kaip jau minėta, vadovaujamosi maksimalaus dalyvavimo auklėjant vaiką principu. Byloje nėra jokių duomenų, kad atsakovas piktnaudžiautų tėvo valdžia, netinkamai įgyvendintų tėvo pareigas, pažeidinėtų vaiko interesus. Taigi, ieškovės teiginys, kad jos įsitikinimu vaikai yra dar per maži būti atskirti nuo mamos dvi savaites yra deklaratyvus, neparemtas jokiais kitais byloje esančiais įrodymais. Teisėjų kolegija pažymi, kad vaikų bendravimas su tėvu ilgesniais periodais padės išvengti vaikų ir tėvo „proginio“ bendravimo, vaikai bus įtraukti į tėvo kasdienę buitį ir tai stiprins jų tarpusavio ryšį.

39. Spręsdama klausimą dėl atsakovo teisės bendrauti su vaikais telefonu ar kitomis komunikacijų priemonėmis, teisėjų kolegija iš dalies sutinka su atsakovės argumentais dėl pernelyg didelės jos naštos užtikrinant tėvo ir vaikų bendravimą nuotoliniu būdu. Atsižvelgiant į tai, kad vaikų amžius yra toks, jog jie šiuo metu negali patys pasirūpinti tokiu bendravimu telefonu ar kitomis komunikacijos priemonėmis, be to, teismo nustatytomis valandomis nebūtų galima organizuoti vaikų neformalaus ugdymo, vaikai nesugebėtų išlaikyti dėmesio bendraudami su tėvu nuotoliniu būdu dvi valandas, teisėjų kolegijos vertinimu tikslinga nustatyti tokią bendravimo tvarką, kad atsakovas turėtų teisę darbo dienomis 15 min. laikotarpyje nuo 17 val. iki 18 val., o savaitgalį 1 val. nuo 10 val. iki 11 val. bendrauti su vaikais telefonu ar kitomis komunikacijų priemonėmis. Ieškovės argumentas, kad toks bendravimas turi vykti su ieškove suderintu laiku atmestinas, nes akivaizdu, kad, šalims konfliktuojant, joms bendro abiem tinkamo laiko suderinti nepavyktų.

40. Apeliacinės instancijos teismas sprendžia, kad yra pagrindas pakeisti pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį dėl vaikų bendravimo su tėvu tvarkos nustatymo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo

41. Apeliantė nesutiko su sprendimo dalimi dėl išlaikymo nepilnamečiams priteisimo ir su nustatyta atsakovo ir nepilnamečių vaikų bendravimo tvarka. Apeliantės reikalavimas dėl priteisto nepilnamečiams vaikams išlaikymo padidinimo iki 300 Eur netenkintas, o reikalavimas dėl atsakovo bendravimo tvarkos su nepilnamečiais vaikais pakeitimo tenkintas iš dalies, t. y. dalyje dėl atsakovo bendravimo su vaikais telekomunikacijos priemonėmis, bei patikslinant bendravimą švenčių dienomis (papildomai nurodant, kad tuo atveju, jei sutampa eilinis kas antras savaitgalis ir šventinis savaitgalis, prioritetas teikiamas tam iš tėvų, su kuriuo pagal bendravimo tvarką numatytas šventinis savaitgalis). Teisėjų kolegija sprendžia, kad apeliantės skundas buvo patenkintas 15 proc.

42. Atsakovas pateikė duomenis, patvirtinančius, kad už atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą advokatei sumokėjo 1 000 Eur. Įvertinus tai, jog atsakovo patirtos bylinėjimosi išlaidos apeliacinės instancijos teisme (už atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą) neviršija Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę paslaugą (paslaugas) maksimalaus dydžio patvirtinimo, patvirtintoje Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 (2015 m. kovo 19 d. redakcija) (toliau – Rekomendacijos) 8.11 p. maksimalaus dydžio, bei į tai, jog ieškovės apeliacinis skundas patenkintas 15 proc., iš ieškovės atsakovui priteistinos 850 Eur bylinėjimosi išlaidos už advokato teisinę pagalbą apeliacinės instancijos teisme.

43. Už apeliacinius skundus mokamas tokio paties dydžio žyminis mokestis, koks mokėtinas pareiškiant ieškinį (CPK 80 straipsnio 4 dalis). Už priešieškiniu reikalavimą dėl bendravimo tvarkos nustatymo pirmosios instancijos teisme buvo sumokėtas 75 Eur žyminis mokestis. Apeliantė nuo žyminio mokesčio sumokėjimo už reikalavimą dėl išlaikymo priteisimo CPK 83 straipsnio 1 dalies 2 punkto pagrindu yra atleista, tačiau dėl reikalavimo, susijusio su bendravimo tvarkos nustatymu, nėra atleista, todėl teikdama apeliacinį skundą turėjo sumokėti 75 Eur žyminį mokestį. Esant nustatytoms aplinkybėms, jog teikdama apeliacinį skundą ieškovė nesumokėjo 75 Eur žyminio mokesčio, žyminis mokestis priteistinas iš ieškovės valstybei atmestų reikalavimų

dalyje, t. y. 63,75 Eur (75 Eur x 85 proc.), iš atsakovo valstybei priteistinas 11,25 Eur (75-63,75) žyminis mokestis.

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 326 straipsnio 1 dalies 3 punktu,

n u t a r i a :

Kauno apylinkės teismo 2021 m. kovo 23 d. sprendimą pakeisti.

Sprendimo dalį dėl nepilnamečių vaikų bendravimo su skyrium gyvenančiu tėvu išdėstyti taip:

„Nustatyti atsakovo M. E., asmens kodas (duomenys neskelbtini), ir nepilnamečio vaiko E. E., gim. (duomenys neskelbtini), bendravimo tvarką pereinamuoju laikotarpiu iki tol, kol E. E. sukaks dveji metai:

- atsakovas su E. E. bendrauja be nakvynių, neatskiriant vaiko nuo mamos: kas antrą savaitgalį atsakovas pasiima sūnų E. E. iš jo gyvenamosios vietos penktadienį 16–17 val. ir bendrauja iki tos pačios dienos 19 val. Tuo pačiu metu bendrauja ir su vyresniuoju sūnumi S. E.. Esant poreikiui, atsakovas su vaikais gali bendrauti ieškovės namuose. Tuo atveju, jeigu bendravimo savaitgalis išeina per Motinos dieną ar ieškovės gimimo dieną, toks bendravimo savaitgalis yra kompensuojamas sekančiu savaitgaliu.

Nustatyti atsakovo ir nepilnamečių vaikų S. E., gimusio (duomenys neskelbtini), ir E. E., gimusio (duomenys neskelbtini), šiam nuo 2021 m. (duomenys neskelbtini), bendravimo tvarką:

nustatyti, kad atsakovas su nepilnamečiais vaikais E. E. ir S. E. bendrauja:

- kas antrą savaitgalį, pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos arba ikimokyklinio/mokyklinio ugdymo įstaigos penktadienį iki 17 val., ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekmadienį nuo 18 val. iki 19 val.;

- lyginiais kalendoriniais metais per šv. Kūčias, šv. Kalėdas, atsakovo gimtadienį (gruodžio 30 d.) ir N. M., pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos gruodžio 24 d. iki 17 val. ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekančių metų sausio 1 d. nuo 18 val. iki 19 val.;

- nelyginiais kalendoriniais metais per šv. Velykas, pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos arba ikimokyklinio/mokyklinio ugdymo įstaigos penktadienį prieš šv. Velykas iki 17 val. ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekmadienį nuo 18 val. iki 19 val.;

- tuo atveju, jei sutampa eilinis kas antras savaitgalis ir šventinis savaitgalis, prioritetas teikiamas tam iš tėvų, su kuriuo pagal bendravimo tvarką numatytas šventinis savaitgalis.

- per Tėvo dieną, pasiimdamas vaikus iš vaikų gyvenamosios vietos arba ikimokyklinio/mokyklinio ugdymo įstaigos penktadienį iki 17 val., ir grąžindamas vaikus į vaikų gyvenamąją vietą sekmadienį nuo 18 val. iki 19 val.;

- per vasaros atostogas dvi savaites, prieš mėnesį suderinus su ieškove vaikų pasiėmimo ir grąžinimo laiką;

- atsakovas turi teisę bendrauti su vaikais telefonu ar kitomis telekomunikacijos priemonėmis darbo dienomis 15 min. nuo 17 val. iki 18 val., 1 val. sekmadienį ir šeštadienį nuo 10 val. iki 11 val.“

Priteisti iš ieškovės L. S., asmens kodas (duomenys neskelbtini), atsakovui M. E., asmens kodas (duomenys neskelbtini), 850 Eur (aštuonis šimtus penkiasdešimt eurų) bylinėjimosi išlaidų už advokato teisinę pagalbą apeliacinės instancijos teisme.

Priteisti iš ieškovės L. S., asmens kodas (duomenys neskelbtini), valstybei 63,75 Eur (šešiasdešimt tris eurus 75 centus) žyminio mokesčio (Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752, surenkamoji sąskaita Nr. (duomenys neskelbtini), esanti „Swedbank“, akcinė bendrovė, banko kodas 73000, įmokos kodas 5660).

Priteisti iš atsakovo M. E., asmens kodas (duomenys neskelbtini), valstybei 11,25 Eur (vienuolika eurų 25 centus) žyminio mokesčio (Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752, surenkamoji sąskaita Nr. (duomenys neskelbtini), esanti „Swedbank“, akcinė bendrovė, banko kodas 73000, įmokos kodas 5660).

Ši Kauno apygardos teismo nutartis įsiteisėja nuo jos priėmimo dienos.

Teisėjai Laima Kriauciūnaitė

Izolda Nėnienė

Tomas

Romeika

</div